

POSA-T'HO A L'AGENDA!

12 fronts en la lluita contra les desigualtats

Un de cada cinc habitants del planeta viu en situació de pobresa, la mateixa proporció que a casa nostra. Els nous Objectius de Desenvolupament Sostenible adoptats per les Nacions Unides es proposen posar fi a la pobresa arreu del món i aconseguir progressivament una major igualtat. A Catalunya, la plataforma Pobresa Zero suma els esforços de milers d'entitats, col·lectius de professionals, moviments i altres organitzacions que treballen cada dia per la justícia global.

POBRESA I DESIGUALTATS, LA GRAN XACRA SOCIAL
Pàgina 2

EDUCACIÓ I OCUPACIÓ, DRETS BÀSICS
Pàgina 3

DESARMAMENT I ABUSOS DE LES MULTINACIONALS
Pàgina 6

UNA MIRADA DES DE LA JUSTÍCIA GLOBAL
Entrevistes a Teresa Crespo, Oriol Illa, Míriam Acebillo i Núria Carrera
Pàgina 4-5

Pobresa i desigualtats, la gran xacra social

Aquest any finalitzava el termini previst pels Objectius del Mil·lenni de les Nacions Unides per eradicar la fam i la pobresa extrema, entre altres fites. La realitat a casa nostra i una mirada al món fan evident l'incompliment d'aquelles aspiracions, que ara deixen pas als nous Objectius de Desenvolupament Sostenible, agenda de treball internacional fins el 2030. La primera d'aquestes metes es proposa posar fi a la pobresa en totes les seves formes arreu del món en els propers quinze anys.

El balanç de la primera fase de lluita internacional contra la pobresa, iniciada l'any 2000 amb l'aprovació dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni, ens deixa resultats agredolços: per una banda s'ha reduït a la meitat la pobresa extrema, però per l'altra encara hi ha 1.200 milions de persones pobres. Alhora, res garanteix que els 942 milions que han sortit de la pobresa extrema no hi tornin a caure, ja que la vulnerabilitat continua latent en un entorn socialment molt polaritzat, on l'1% de la població acapara el mateix volum de riquesa que el 99% restant i 800 milions de persones estan en risc de caure en la pobresa a causa d'alguna crisi o adversitat.

És per això que, més enllà de combatre la fam i la pobresa, les Nacions Unides es proposen reduir la vulnerabilitat i fan una crida a garantir la prestació universal de serveis públics i el desenvolupament de sistemes de protecció com ara la prestació d'atur o la regulació dels mercats de treball. La sostenibilitat en el temps és una de les claus de la lluita, que inclou la reducció de la desigualtat en i entre els països durant els propers quinze anys.

A casa nostra les vulneracions de drets i l'exclusió social són també realitats patents i l'augment de les desigualtats ha estat especialment significatiu en els darrers anys. En els trenta anys que fa que l'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE) mesura les diferències entre rics i pobres, aquestes s'han incrementat en el conjunt dels 34 països estudiats, però en països com Espanya s'han disparat durant la crisi.

Aquesta situació posa de manifest la necessitat d'un canvi de model econòmic, social i polític dirigit cap a la justícia global, la qual té per objectiu la transformació de les relacions de poder que generen desigualtats mitjançant, entre d'altres, la redistribució dels béns i l'educació per una ciutadania global. Mentre els postulats neoliberals desballesten l'Estat del Benestar, les forces en defensa d'una major justícia social agrupades en la plataforma Pobresa Zero reivindiquen la responsabilitat pública de garantir els drets de les persones i demanen polítiques redistributives i redistributives contra la pobresa i les desigualtats, amb una perspectiva global.

Dins del primer bloc s'hi inclouen les polítiques que actuen sobre les causes estructurals de la inequitat i en prevenen la reproducció atorgant als governs un paper actiu i preventiu que permet reduir la posterior inversió social. Juntament amb el paradigma de la inversió social anticipativa, que defensa centrar-se

1.500
MILIONS DE PERSONES

no tenen accés a aigua potable, sanejament, electricitat, educació bàsica o un sistema de salut

en la preparació i l'apoderament en lloc de la reparació palliativa, la redistribució potencia el poder públic com a actor principal de la cohesió social i de l'economia mitjançant la seva funció reguladora, que decideix en quina mesura es mercantilitza la cobertura de les necessitats vitals deixant més o menys protagonisme al mercat com a proveïdor de benestar. En última instància, l'objectiu és fer que els mercats treballin pel benestar comú i produeixin menys desigualtat de partida, oferint un marc real d'igualtat d'oportunitats.

En el terreny de les polítiques redistributives, que actuen sobre els efectes de les desigualtats a través de la fiscalitat i les transferències monetàries—principalment les pensions i les prestacions socials—per redistribuir la riquesa i garantir una vida digna per a tothom, la lluita contra l'evasió i el frau fiscal requereix perseguir els infractors i, alhora, promoure la presa de consciència del valor dels impostos. Dins del conjunt de la despesa pública, cal prioritzar les partides que garanteixen una educació universal, inclusiva, equitativa i de qualitat per a tothom, així com un accés universal a la salut, l'habitatge i els serveis socials i socio-sanitaris.

Organitzacions socials reivindiquen amb una acció simbòlica la necessitat de combatre la pobresa i les desigualtats

'POSA-T'HO A L'AGENDA!',
LEMA DE LA CAMPANYA
POBRESA ZERO 2015

© Joan Luzzati

La vigília del Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa, que es commemora el 17 d'octubre, representants de les més de 3.200 organitzacions que formen la plataforma Pobresa Zero van reivindicar amb una acció simbòlica davant del Parlament de Catalunya la necessitat de combatre la pobresa i les desigualtats mitjançant polítiques redistributives i redistributives que ataquin les causes estructurals d'aquesta xacra.

Amb el lema 'Posa-t'ho a l'agenda!', representants a Catalunya de de l'àmbit de l'acció social, la promoció de la pau, la defensa dels drets humans i la cooperació per al desenvolupament, juntament amb col·lectius de professionals, sindicats, moviments socials i altres organitzacions, van llegir el Manifest '12 fronts en la lluita contra les desigualtats' (vegeu pàgina 7) i van fer entrega als grups parlamentaris de les propostes i demandes que plantegen per "per fer de Catalunya un país més just, on totes les persones tinguem les mateixes oportunitats per a una vida digna i plena, i que alhora contribueixi a fer-ho possible també arreu del món".

A més del manifest i el document marc de la campanya Pobresa Zero 2015, que recull un total de 41 mesures per garantir els drets socials i el respecte als drets humans arreu del planeta, cadascun dels 135 diputats i diputades de la nova legislatura han rebut un calendari 2016 que els recordarà mes a mes els diferents àmbits en què cal treballar per construir un país i un món més justos i equitatius.

POLÍTiques PREDISTRIBUTIVES

Mercat laboral, educació, habitatge, economia social

POLÍTiques REDISTRIBUTIVES

Fiscalitat i transferències monetàries

ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES I MERCATS TREBALLEN PEL BÉ COMÚ

Autonomia i acompanyament cap a la inserció laboral

Avui en dia, l'exclusió social afecta un ventall molt ampli de persones. La pobresa és una situació global que condiciona la integritat de la persona i de la família en el seu conjunt, amb especial gravetat quan a la llar hi ha infants. En els darrers dos anys la pobresa infantil ha crescut un 10% a l'Estat espanyol i a Catalunya el Síndic de Greuges es fa ressò de l'anomenada "pobresa energètica", subratllant la necessitat de facilitar i abaratir l'accés energètic i els subministres de la llar a les persones més vulnerables. El creixement de la taxa de risc de pobresa i la reducció de la renda disponible s'atribueix principalment a l'elevat nivell d'atur i a la reducció de les prestacions socials.

A banda de reivindicar una major inversió social per donar resposta a les creixents necessitats detectades en els darrers anys, des del tercer sector social nombroses entitats treballen per la inserció sociolaboral dels col·lectius més desfavorits amb un enfocament centrat

En els darrers dos anys la pobresa infantil ha crescut un 10% a l'Estat espanyol

en l'apoderament i l'autonomia de les persones ateses. És el cas, per exemple, del projecte Aferra't de la Fundació IReS, que el 2012 enceta un circuit integral de lluita contra la pobresa i l'exclusió social mitjançant un canvi significatiu en el model tradicional d'intervenció. La metodologia es basa en que sigui la mateixa persona qui es fa càrrec de la seva situació, avaluant i dissenyant el seu pla de vida amb l'acompanyament dels professionals i el suport de les accions que inclou el projecte.

Es treballen aspectes estructurals perquè les necessitats bàsiques estiguin cobertes, psicosocials per generar xarxa i connectar les persones enfortint-les i apoderant-les, i ocupacionals a través de l'orientació laboral i la millora de les competències per afavorir la inserció laboral. Segons Fran Rojas, responsable d'Aferra't, "la presa de consciència de la pròpia situació i la capacitat de prendre decisions per orientar el nostre camí és el primer esglaó per ser menys vulnerables", i la inclusió depèn del fet que sigui la pròpia persona atesa qui agafi les regnes del seu procés vital.

Projectes d'aquest tipus són possibles gràcies a les entitats, els professionals i les persones que creuen en la tasca de les organitzacions sense ànim de lucre, però des del sector es planteja la necessitat d'un canvi de model econòmic, social i polític en què les administracions públiques assumeixin la responsabilitat de desplegar polítiques preventives i incrementin la inversió social.

MÉS INFORMACIÓ:
fundacioires.org

METODOLOGIA AFERRA'T

OBJECTIUS

- Evitar que persones en situació de vulnerabilitat caiguin en l'exclusió social
- Afavorir processos d'inclusió a través de la millora de l'autonomia personal i l'acompanyament cap a la inserció laboral

EIXOS D'INTERVENCIÓ

ESTRUCTURAL

Millora de les condicions de vida respecte les necessitats bàsiques

PSICOSOCIAL

Creació de vincles, suport emocional i apoderament de la persona.

OCUPACIONAL

Millora de l'ocupabilitat, treball de competències i acompanyament a la inserció

Disseny projecte de vida

RESULTATS GENER - SETEMBRE 2015

EIX ESTRUCTURAL

30%

DELS PARTICIPANTS REBEN AJUDES QUE ELS PERMETEN MILLORAR EN AQUEST EIX

EIX PSICOSOCIAL

70%

DELS PARTICIPANTS MILLOREN EN BENESTAR I NIVELL D'AUTONOMIA

EIX OCUPACIONAL

53%

DELS PARTICIPANTS MILLOREN A NIVELL FORMATIU I LABORAL

Invertir en educació per trencar el cercle de la pobresa

L'educació és clau en la lluita contra la pobresa, d'aquí la importància d'invertir-hi, especialment en els entorns que més ho necessiten. Molts infants i joves de famílies i de barris empobrits veuen com el seu èxit educatiu i acadèmic queda negativament condicionat per la desigualtat que pateixen, fins al punt que la seva experiència educativa no té res a veure amb la dels altres.

L'estudi 'Desigualtat invisible', realitzat per la Fundació Adsis, posa de manifest que en una classe de 30 estudiants d'ESO hi ha 6 alumnes que presenten mancances econòmiques severes, un fet que condicionarà el seu futur educatiu. Es tracta d'adolescents que viuen en famílies amb dificultats per pagar imprevistos (82%), que no gaudeixen de vacances (82%) i que passen fred a casa a l'hivern (77%).

L'informe s'enfoca fonamentalment a mostrar les desigualtats que hi ha entre els adolescents en risc d'exclusió social i la resta d'adolescents. Aquestes desigualtats tenen com a conseqüència que el rendiment acadèmic sigui un 24% més baix en els adolescents en risc i que un 56% d'ells hagi suspès 3 assignatures o més en l'última avaluació.

Entre les desigualtats més rellevants es troba l'entorn per estudiar i l'accés als recursos extraescolars. Respecte a l'entorn per a l'estudi, en comparació hi ha un 30% més de joves en risc que declara que no és fàcil viure a casa i un 32% més que no disposa de la suficient tranquil·litat a casa per estudiar i fer els deures. Pel que fa a la formació extraescolar, i en comparació, hi ha un 25% menys de joves en risc que en pot realitzar i un 26% més no té accés a internet des de casa.

Per evitar que aquestes situacions passin de generació en generació és fonamental educar com abans millor. Per una entitat com el Casal dels Infants, l'experiència demostra que cal impulsar espais per a la petita infància, de manera que els nens i nenes en risc d'exclusió comptin des del principi amb estímuls que n'afavoreixin el desenvolupament i els preparin per accedir a l'escola en igualtat de condicions que la resta. I ajudar les seves famílies: cal apoderar-les, que guanyin en autonomia i confiança per tal que disposin d'eines i recursos per tirar endavant i, alhora, puguin acompanyar els fills al llarg del procés educatiu. Cal invertir des del principi en espais educatius compartits (mares, pares i infants) i mantenir aquesta inversió al llarg de tot el procés educatiu, amb mirada comunitària, especialment en els barris vulnerables.

Des de les entitats es reclama als poders públics que actuïn per tal que tothom tingui les mateixes oportunitats, ja que allí on la desigualtat persisteix, educar de bon començament és una eina bàsica per trencar el cercle de la pobresa. No posar recursos per fer-ho és una clara vulneració de drets amb conseqüències nefastes.

MÉS INFORMACIÓ:
fundacionadsis.org
casaldelsinfants.org

ENTREVISTES

Una mirada a les desigualtats des de la justícia global

MÍRIAM ACEBILLO BAQUÉ
Presidenta de laFede.cat

© laFede

“Afrontar la desigualtat suposa construir alternatives al model capitalista neoliberal que les sosté”

Des de laFede.cat parlem de la justícia global com a fita, què implicaria aquesta justícia global?

Per a nosaltres la justícia global és un procés des del que qüestionar les relacions de poder que promouen el manteniment de la desigualtat i l'opressió per tal de transformar-les en altres basades en el respecte a la dignitat humana i el foment de l'emancipació de les persones i els pobles. A la vegada, aquest procés hauria de conduir-nos a prendre decisions personals i col·lectives conscients de la nostra interdependència. Es tracta d'un horitzó de treball per al conjunt de les 114 entitats que configurem laFede.cat, totes amb mirades diverses i complementàries.

Sovint se'ns oblidava que situacions de pobresa separades per milers de quilòmetres tenen les mateixes causes estructurals, quines d'aquestes no podem perdre més temps en afrontar? En el document marc que les diferents entitats hem treballat pel dia de la lluita per l'eradicació de la pobresa d'aquest any, proposem polítiques redistributives i polítiques redistributives. Parlar de polítiques redistributives suposa construir models econòmics que contribueixin al benestar col·lectiu. Vivim en un món amb creixent desigualtat entre els més rics i els més pobres. Afrontar la desigualtat suposa construir alternatives al model capitalista neoliberal que

les sosté. Suposa treure poder polític i econòmic a les elits extractives. També cal desmuntar l'associació que es fa entre el desenvolupament i el creixement econòmic a expenses dels drets humans i la sostenibilitat del planeta.

La crisi humanitària de refugi que estem vivint actualment posa en evidència les polítiques de pau, drets humans i cooperació, a nivell internacional, que ens està fallant?

La crisi que estem vivint fa palesa, des del meu punt de vista, la manca o ineficàcia d'estructures de governança regional i global per al treball per a la defensa i foment dels drets humans i la cultura de pau. A més de la falta de prevenció d'una situació d'emergència humanitària que fa temps que es venia alertant, així com de la vulneració de drets humans que significa la inacció, els governs de països membres i la pròpia Unió Europea han transmès un missatge que per a mi ha resultat miserable: la por a "l'altre" i la manca de voluntat de donar resposta al sofriment de les persones. També penso que les entitats que treballem per a la justícia global fem a l'hora de comunicar-nos amb la ciutadania per tal d'evidenciar les connexions entre les polítiques dels seus països i la violència en altres indrets. L'existència de polítiques de pau, drets humans i cooperació fortes i coherents amb el conjunt de les actuacions dels governs hauria de ser un element essencial sobre el que la ciutadania demanés rendició de comptes als seus representants polítics. Malauradament això encara no és així.

Com es vertebrava l'acció de les organitzacions membre de laFede.cat per lluitar contra les desigualtats i la justícia global?

LaFede.cat té com a missió la promoció de l'acció col·lectiva de les entitats afiliades. Les seves línies de treball giren al voltant de la incidència política i social, la comunicació i el foment d'una educació transformadora. Cap endins, treballem des de comissions estables, grups de treball específics (recentment, per exemple, hem posat en marxa un per al treball col·lectiu sobre la crisi humanitària de refugiades), disposem d'eines de comunicació i formació. Cap enfora, seguim i participem de la vida política institucional i no institucional.

NÚRIA CARRERA

Degana del Col·legi Oficial de Treball Social de Catalunya

© TSCAT

“Plantegem un canvi de paradigma en els serveis socials per garantir la cobertura de manera universal”

En quina situació ens trobem en termes de reconeixement i cobertura dels drets socials? Fins a quin punt es fan efectius?

En alguns casos no s'estan aplicant les lleis que garantien els drets socials, la qual cosa ens situa en una escenari de gran fragilitat en termes de reconeixement d'aquests drets. Aquesta constatació és la que ens ha portat als treballadors socials a elaborar una proposta de constitucionalització dels drets socials per dotar-los de la màxima protecció. La proposta, que hem redactat comptant amb experts i acadèmics, planteja un canvi de paradigma en els serveis socials per garantir la cobertura de manera universal i delimitar les funcions de diferents àmbits complementaris, com són la salut, l'educació o l'habitatge.

Att.: Tota la Ciutadania
Via Justícia Social. s/núm.

**La pobresa és evitable!
Contra les desigualtats: justícia social.**

© Joan Luzzati

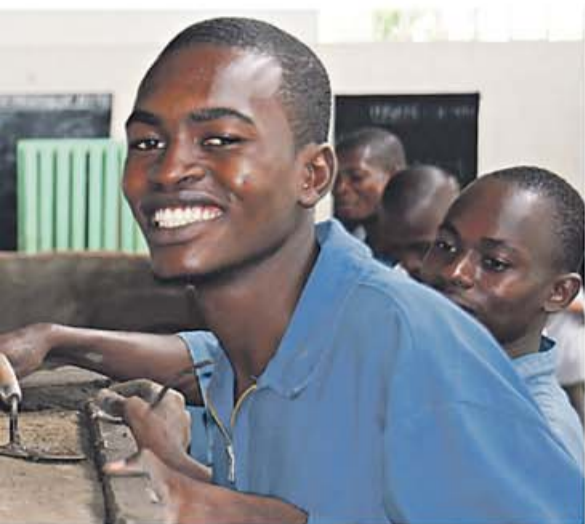
De tots els àmbits en què intervenen els treballadors socials, quins han estat els més castigats per la crisi i la gestió que se n'ha fet des dels poders públics? L'accés a l'habitatge i el dret al treball són els terrenys en què més s'han notat els estralls de la crisi d'aquests darrers anys. Són els dos pilars sens dubte més castigats, però cal recordar també que la crisi està posant en perill la garantia dels drets dels infants, que són un col·lectiu vulnerable i decisiu en clau de futur. Les condicions de vida i l'educació en les primeres etapes de la vida condicionen enormement el desenvolupament de les capacitats i potencialitats de les persones, i desatendre la infància no s'ho pot permetre cap societat que reivindiqui l'Estat del Benestar.

Tenint en compte que els treballadors socials exerceixen tant en l'àmbit públic com en el privat, com valora la relació entre aquestes dues esferes? Quin grau de col·laboració i coordinació es dona?

El grau de coordinació entre l'àmbit públic i el privat entre els treballadors socials fa anys que l'estem construint. El que caldria ara és un compromís polític més fort perquè aquestes vies de col·laboració estiguin assegurades i comptin amb el suport necessari per optimitzar-ne els resultats, que en última instància reverteixen en una millor atenció de les necessitats de la ciutadania.

Els serveis socials i l'atenció que es presta en general des dels governs locals s'han revelat durant aquests anys de crisi com la xarxa bàsica i la principal trinxera des d'on s'ha donat resposta a les necessitats de la població. Com s'ha gestionat la creixent pressió i demanda cap a aquests serveis? Com ho viuen els professionals?

Els professionals ho viuen amb preocupació perquè sovint no es pot atendre a tota la població que planteja demandes i necessitats, però el fort compromís perquè juntes puguem construir un nou paradigma és fonamental. Des del Col·legi de Treball Social hem alertat en més d'una ocasió del risc que pateixen els professionals i de la necessitat de cuidar-los, pensant en tot moment en la voluntat d'exercir la nostra tasca amb la màxima qualitat, donant sempre la millor resposta possible als ciutadans.

© Marcello Gandolfi

© Casal dels Infants

ORIOI ILLA

President de la Taula del Tercer Sector

© Taula del Tercer Sector Social

“Hem d’actuar per prevenir l’emergència social i no quan l’emergència social és una realitat a pal·liar”

Quines són les prioritats en la lluita contra la pobresa per a la propera legislatura que comença?

En la passada campanya la Taula del Tercer Sector ha presentat un document amb 45 propostes als partits polítics. Hem demanat una reforma de l’RMI, fer passos efectius per a una atenció integrada social i sanitària, ampliar el parc d’habitatges de lloguers social... I d’aquestes, totes són importants. Han estat 45 propostes consensuades per tot el sector i no en renunciem a cap. Hem de prioritzar aquestes 45 i seguir fent la nostra feina. Hem de seguir en la defensa dels drets socials, el combat contra les desigualtats que genera un repartiment no equitatiu dels recursos, i un sistema de protecció social que esmorteeixi l’exclusió, la pobresa i la man-

ca d’oportunitats. Aquests objectius han justificat la nostra vocació en el passat i són, avui, compromisos irrenunciables per al futur.

Què s’ha fet fins ara, doncs?

Hem estat 6 anys patint, com a entitats socials i com a societat. Hem estat actuant massa en situacions d’emergència. El que volem ara és canviar el sistema de protecció social per ser capaços de garantir drets de la majoria de ciutadans. Portem 7 trimestres a Catalunya creixent, però la pobresa augmenta. Fallen els elements de redistribució de la riquesa. És important prioritzar les polítiques redistributives (les prestacions socials), però també hem d’actuar sobre polítiques redistributiva. Com es fa? hem de garantir ocupació i educació de qualitat. Hem d’actuar abans del problema i no quan el problema és una realitat.

Quins perills hi ha?

És evident que si cronifiquem situacions d’exclusió, tot plegat serà molt més difícil de revertir. I per tant, molt més car. Com més crònica és una situació, més difícil i més cara és la seva inclusió. No hi pot haver cap excusa que obligui a posposar les solucions que ens han de permetre dignificar la vida dels nostres conciutadans. Per fer-ho, hem de ser agosarats i innovadors en les nostres propostes de futur. No podem defugir cap debat, ni estalviar-nos cap obstacle que ens permeti aconseguir els nostres objectius. Hem de posar les polítiques socials al centre i han de ser la primera prioritat de qualsevol govern.

I quin paper hi juga el Tercer Sector en tota aquesta lluita?

El Tercer Sector Social és un actor clau en tot aquest procés. Aspirem a construir una societat més justa socialment, que respecti les diferències i que, alhora, sigui bel·ligerant amb les desigualtats, evitant confondre ambdós conceptes, perquè les diferències ens venen donades, però les desigualtats són una construcció social provocada que ens allunya de l’ideal democràtic. No és possible combatre les desigualtats sense creure fermament en les polítiques socials. I les entitats socials del país ens sentim corresponsables en la definició d’aquestes polítiques públiques.

TERESA CRESPO

Presidenta d’Entitats Catalanes d’Acció Social (ECAS)

© Diari ARA

“Tenim una societat cada vegada més polaritzada i injusta, que ja no reconeix els drets socials de la ciutadania”

Quins són els reptes més immediats en la lluita contra la pobresa i quins cal treballar més a mitjà i llarg termini?

El major repte és complir el compromís europeu per a l’any 2020: l’Estat espanyol havia de reduir el nombre de persones pobres en dos milions, dels quals Catalunya n’és corresponsable. En canvi, els hem augmentat i ha crescut la desigualtat per l’increment de la pobresa severa. Tenim una societat cada vegada més polaritzada i injusta, que ja no reconeix els drets socials de la ciutadania.

Com s’interrelacionen la pobresa i les desigualtats? Les polítiques i mesures per combatre-les són les mateixes, o cal abordar-les des de perspectives diferents?

Hi ha una interrelació directa entre un i

altre. El fet que hi hagi gent cada dia més rica i altres cada dia més pobres es deu a una sèrie de factors que caldria abordar: l’existència d’un sistema econòmic que permet eludir o evadir impostos, l’economia en negre, l’especulació i l’explotació en un mercat laboral cada dia més precari i amb unes condicions salarials que han empitjorat considerablement al llarg de la crisi... Avui Espanya és el país d’Europa amb majors diferències salarials, i no tenim unes polítiques redistributives i redistributives potents que combatin i reverteixin la situació. Calen polítiques preventives que ataquin les causes de la pobresa i potenciar el control de les transaccions financeres que tenen com a destí final els paradisos fiscals.

Com afronten les entitats d’acció social la seva tasca en un context d’emergència i necessitats tan urgents? Com es fan compatibles els objectius de prevenció i transformació social amb la resposta més immediata?

Cal respondre a les necessitats urgents, però sobretot és necessari un canvi d’enfocament en les polítiques socials, que han de deixar de ser reactives i passar a ser proactives. Les entitats hem de treballar per transformar la societat, per potenciar les capacitats de les persones i per fer-les més autònomes, de manera que puguin ser ciutadanes de ple dret.

Com ha evolucionat en els darrers anys el finançament de les entitats socials en relació als fons públics i privats? Es pot considerar que tot el que fan és, en última instància, responsabilitat pública?

Les entitats han fet grans esforços per donar la resposta adequada a situacions emergents i de gran necessitat. Han millorat la seva gestió i han innovat en la seva actuació i en les metodologies emprades, malgrat haver patit una reducció d’ingressos important. Cal destacar que la societat en general s’ha mostrat més solidària i està col·laborant molt més en projectes socials. En nombroses ocasions, les entitats cobreixen espais no coberts per les administracions públiques perquè tenen major flexibilitat i capacitat de resposta davant de noves situacions. Crec que la crisi ha fet que el sector guanyés en professionalitat, millorés en la seva gestió i incrementés la seva base social.

© Joan Luzzati

© Joan Luzzati

Armamentisme i pobresa, parella de fet

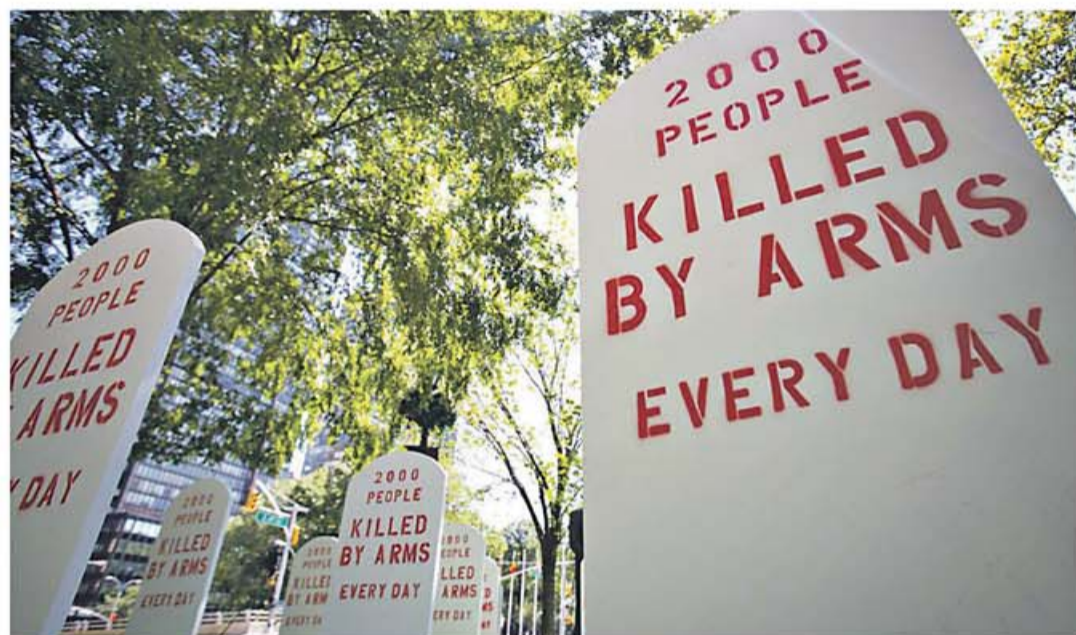
Un dels principals factors generadors de pobresa en els països en desenvolupament és la guerra, sovint la guerra civil. Moltes de les armes lleugeres que van arribar a l'Àfrica durant la guerra freda encara estan actives i d'altres hi han arribat gràcies a la manca de regulació que hi havia fins ara en el comerç internacional d'armes. Finalment, el 2014, després d'anys de campanyes com la de FundiPau, va entrar en vigor el Tractat sobre Comerç d'Armes que ha d'evitar que arribi armament a zones en conflicte.

Les armes contribueixen al caos polític i als enfrontaments violents entre faccions que afecten greument la població civil. Desestabilitzen les regions, provoquen, alimenten i allarguen els conflictes, minen les iniciatives de pau, propicien i agreugen els abusos als drets humans, dificulten el desenvolupament i l'arribada d'ajuda humanitària i fomenten la cultura de la violència. També el Banc Mundial constata que la pobresa s'està tornant més profunda i arrelada en els països afectats per conflictes bèl·lics.

Una de les conseqüències de la manca de regulació en el comerç d'armes és l'aparició d'empreses militars i de seguretat privada (EMSPs) que substitueixen els exèrcits i el personal militar cada vegada en major proporció. Aquest fet és molt evident en conflictes com els de l'Afganistan (2001) i l'Iraq (2003).

Segons l'Institut Internacional per a l'Acció No violenta (NOVACT), aquest negoci tan lucratiu té conseqüències directes en la protecció, l'economia i la política local dels països. A l'Afganistan, per exemple, les EMSPs han perpetuat un model de societat militaritzada amb alts nivells d'armes als car-

LES DONES I ELS INFANTS,
qui més pateixen les conseqüències dels conflictes armats

© USA_ControlArms

ters que desestabilitza l'escenari de transició. De fet, les EMSPs han entreteixit complexes relacions amb la policia i milícies locals, dificultant els processos de desmobilització de combatents i el reciclatge laboral de persones dedicades a la guerra.

Aquests actors armats són un obstacle per a la construcció de la pau en països en conflicte, fet que aboca la població a un permanent estat d'excepció vinculat amb la violència armada, el conflicte i l'empobriment.

És la població civil, especialment les dones i els infants, qui més pateixen les conseqüències dels conflictes armats. La seva vulnerabilitat les converteix sovint en víctimes de violència sexual, de saquejos i d'assassinats i els nens són reclutats com a soldats.

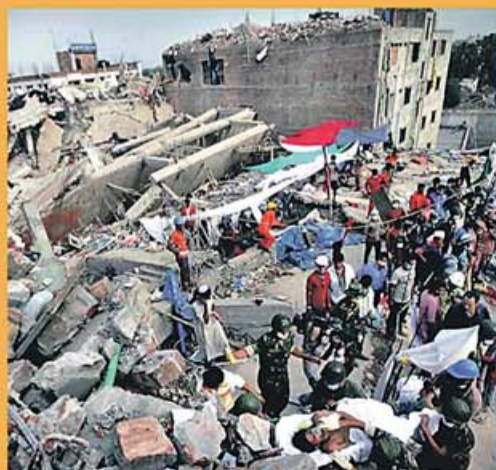
Tot plegat aboca moltes comunitats a la pobresa extrema i a desplaçaments massius de població.

Aquest ha estat el cas de la R.D. del Congo, on organitzacions com CODESPA, duen a terme projectes de consolidació de la pau i de reconstrucció en diverses zones del país a través de projectes de desenvolupament. Projectes centrats en la formació professional i accions de sensibilització, i on també donen suport a la societat civil amb programes de reintegració d'ex-combatents, en especial dels nens soldat que han quedat traumatitzats per les experiències viscudes. Sempre recolzats per associacions locals i col·laborant amb entitats públiques i privades. En definitiva per tal de garantir la justícia global, la reducció de l'armamentisme és imprescindible.

MÉS INFORMACIÓ:

fundipau.org
novact.org
codespa.org

Treball en xarxa per combatre els abusos de les transnacionals

© RETS3

El Collectiu RETS és una xarxa d'activistes que denuncia els abusos i violacions de drets humans per part de les empreses transnacionals, mitjançant la recerca dels impactes d'aquestes empreses arreu del món. Amb especial seguiment, a aquelles transnacionals que s'ubiquen a l'Estat espanyol. Entre les empreses estudiades, destaquem per les greus vulneracions que han comès a Inditex (Zara, Massimo Dutti, Pull&Bear, etc.), BBVA, Santander, La Caixa, Repsol YPF, Gas Natural Fenosa i Endesa.

Dins dels objectius del Collectiu RETS es troba enfortir les xarxes internacionals, per reforçar la solidaritat internacional i denunciar els abusos de les transnacionals, a més de plantejar alternatives al seu poder. Amb aquest objectiu formem part de la Campanya Global per Desmantellar el Poder Corporatiu i posar fi a la impunitat (una coalició de 190 moviments socials, xarxes i organitzacions de tot el planeta) que ha posat en marxa recentment el procés d'elaboració d'un Tractat Internacional dels Pobles per al control de les empreses transnacionals.

Els objectius darrere de la construcció del Tractat són: posar fi a la Lex Mercatoria, és a dir a l'entramat de normes i tractats que protegeixen el poder de les empreses transnacionals; construir una nova arquitectura dels drets socials, que freni les violacions de drets humans comeses per aquestes empreses i crear marcs

per a l'intercanvi i la creació d'aliances entre comunitats, moviments socials i sindicats.

El Tractat és fruit d'un procés de lluites i resistències de diferents moviments socials, pobles originaris, sindicalistes, juristes, activistes i víctimes de les pràctiques d'aquestes empreses. És radical, alternatiu i en continua consulta. I incorpora mesures de llarg abast i mesures concretes, però, enquadrades totes elles, en el marc de la confrontació i de l'organització social.

Conté propostes per desafiar el poder financer, recuperar els serveis públics, democratitzar el treball i la producció, defensar la sobirania alimentària i els drets dels camperols i les camperoles, regular el dret humà a l'aigua, garantir la sobirania energètica i defensar el "bon viure" dels pobles indígenes. També integra alternatives com l'economia solidària, l'ecologisme i el feminisme. Incorpora la creació d'un instrument internacional jurídicament vinculant que obligui a les empreses transnacionals i a les seves filials de fet o de dret i als seus proveïdors i subcontractistes a respectar tots els drets humans. Planteja mecanismes per complir el tractat, com la creació d'una cort internacional sobre transnacionals i drets humans.

MÉS INFORMACIÓ: collectiurets.wordpress.com

MANIFEST 2015

12 fronts en la lluita contra les desigualtats

I. Construir un mercat de treball just i una economia centrada en les persones

Segons la OIT, "el treball remunerat dignament ha de constituir la base de les estratègies encaminades a reduir la desigualtat". Les diferències entre els salaris més alts i els més baixos han crescut a escala mundial, però a Espanya les desigualtats s'han eixamplat més que en qualsevol altre Estat desenvolupat i la bretxa de gènere continua creixent. A Catalunya, el 15% dels treballadors són pobres i els salaris estan per sota de la mitjana europea. Per superar aquest atzucac cal generar ocupació de qualitat amb nou marc laboral orientat a repartir el treball i promoure l'equitat i la inclusió social, amb contractes que garanteixin l'estabilitat i la dignitat, un salari mínim més alt i una inspecció efectiva que eviti abusos. L'avenç cap a un nou model productiu i econòmic basat en l'ètica i la justícia social ha d'incloure polítiques de suport a l'economia solidària i un paper directe del Govern com a generador de canvis a través de clàusules socials de contractació i compra pública.

II. Educar sense deixar ningú enrere

Totes les persones tenim dret a l'educació, però la desigualtat econòmica i social condiciona l'èxit educatiu dels infants i joves. Procedir d'entorns empobrits suposa accedir més tard a l'oferta educativa, tenir pitjors resultats i abandonar abans el sistema. El percentatge de joves catalans que deixen prematurament els estudis o que ni estudien ni treballen és dels més alts d'Europa. No corregir les desigualtats suposa una vulneració de drets i un atac a la cohesió social. Per redreçar-ho cal garantir una educació equitativa i de qualitat que assegni la igualtat d'oportunitats, apostant per l'educació 0-3 anys i dotant-nos d'una escola pública diversa, no segregada, inclusiva i gratuïta. Calen també més i millors polítiques d'acompanyament i orientació a infants, joves i les seves famílies i, sobretot, garantir als més vulnerables el dret a l'educació més enllà de l'escola.

III. Aplicar una fiscalitat justa

La política fiscal defineix el model de societat que volem construir i és un pilar fonamental per a l'equitat. Per combatre les desigualtats cal revisar les polítiques de recaptació i despesa i adoptar un sistema fiscal just en què paguin més aquells que més tenen. Tenim marge de maniobra: la pressió fiscal a l'Estat espanyol està set punts per sota de la mitjana de la UE: un 37,8% del PIB davant el 45,2% europeu. Per una redistribució més justa i equitativa dels recursos cal augmentar la capacitat recaptatòria de la Generalitat amb la reforma de l'impost sobre successions i donacions, desenvolupar una hisenda pròpia que garanteixi els principis de proporcionalitat i responsabilitat, protegir l'esforç fiscal dels que menys tenen, blindar les cotitzacions a la Seguretat Social, potenciar la lluita contra el frau i obrir la fiscalitat a la participació en base al principi de transparència.

IV. Desenvolupar un sistema de prestacions que garanteixi uns mínims a tothom

El gran nombre de persones excloses del sistema de protecció social evidencia les limitacions d'un model complex, incoherent i fragmentat. A Catalunya 519.800 desocupats no cobren subsidi ni prestació i 257.700 persones viuen en llars sense cap ingrés. La quantia de les prestacions no arriba al salari mínim interprofessional i la cobertura és insuficient. Per complir l'article 24.3

de l'Estatut cal garantir uns ingressos mínims a tothom en la línia que planteja la ILP per una Renda Garantida de Ciutadania com a dret subjectiu, que més enllà de permetre una vida digna instauri el valor de l'autonomia personal com a objectiu central de les polítiques socials.

V. Assegurar un habitatge digne per a tothom

A Catalunya s'han iniciat més de 110.000 execucions hipotecàries des del 2008 i més de dues terceres parts dels 50 desnonaments diaris tenen com a causa l'impagament del lloguer. Més de 320.000 famílies pateixen pobresa energètica i més d'11.500 persones no tenen llar. El foment de l'habitatge en propietat ha provocat sobreendeutament i la nefasta regulació del sistema bancari agreuja la situació de les famílies amb dificultats. Per fer-hi front cal desenvolupar el reglament de la llei de mesures urgents per afrontar l'emergència habitacional i la pobresa energètica; ampliar el parc públic de lloguer social; fomentar usos alternatius de tinença; i incrementar el parc de centres d'acollida i menjadors per a persones sense sostre.

VI. Garantir els serveis socio-sanitaris com a dret

Tots els espanyols i els estrangers en territori nacional tenen dret a la salut i a l'assistència social, però els copagaments posen en perill l'equitat del sistema i són discriminatoris. L'envelliment de la població i els canvis en les estructures familiars requereixen un nou model d'atenció socio-sanitària que superi la forta asimetria actual entre els drets i deures de les usuàries del sistema sanitari i les dels serveis socials. Ambdós han de ser públics i universals, basats en la solidaritat i el principi redistributiu, i finançats majoritàriament a través dels impostos amb un percentatge del PIB equivalent a la mitjana de la UE-15. L'atenció ha d'estar centrada en la persona i promoure la seva autonomia mitjançant la incorporació sistemàtica de la prevenció del risc sanitari i social.

VII. Eradicar les polítiques migratòries racistes

Les lleis i polítiques actuals defineixen un apartheid jurídic que sotmet la població d'origen immigrant a una ciutadania de segon nivell i la crisi de refugiats posa de manifest el concepte d'Europa-fortalesa, a més d'assenyalar que les grans migracions tenen, en origen, una causa d'injustícia sovint alimentada per interessos econòmics i/o polítics. Reclamem un pacte europeu que garanteixi la igualtat de drets i oportunitats i aposti per la pedagogia en tots els àmbits. A l'Estat espanyol cal derogar la Llei d'Estrangeria i les subsegüents normatives que violen drets fonamentals, suspendre les ordres d'expulsió i tancar els CIEs.

VIII. Fomentar un comerç equitatiu i sostenible entre els països

Els actuals intercanvis comercials provoquen greus danys sobre els drets econòmics, socials i culturals de les poblacions més vulnerables degut a un model comercial que destrueix mitjans de subsistència i sabers ancestrals. Davant els límits ambientals i la petjada ecològica del model de consum, reclamem un comerç equitatiu entre els països, respectuós amb la sostenibilitat del planeta i basat en el respecte dels

drets humans. Per fer-lo efectiu al aturar els Tractats de Lliure Comerç que pretenen liberalitzar béns i serveis i afavorir les inversions de capital atorgant més poder a les transnacionals en detriment dels poders públics; prioritzar el benestar de les persones i el medi ambient per sobre dels beneficis econòmics; i promoure la sobirania alimentària.

IX. Exigir el control de les transaccions financeres

L'economia especulativa ha guanyat pes en detriment de la productiva, que és la que crea ocupació i cobreix les necessitats bàsiques, degut a la liberalització dels mercats de capitals i els paradisos fiscals, entre altres. Per revertir aquesta deriva cal regular els mercats de capitals; implantar un impost sobre les transaccions financeres per impulsar el desenvolupament dels països empobrits i combatre el canvi climàtic; afavorir la transparència financera; i acabar amb l'evasió, el frau fiscal i el blanqueig de capitals. A Catalunya reclamem una llei que impedeixi la contractació pública d'empreses radicades o que operin en paradisos fiscals.

X. Auditar el deute públic per dilucidar la seva legitimitat

El Consell de Drets Humans de les Nacions Unides afirma que "la liquidació de deute amb fons oportunistes en condicions abusives té un efecte negatiu directe en la capacitat dels governs per a complir les seves obligacions en matèria de drets humans". En un context en què el deute extern podria ser considerat un mecanisme de dominació i empobriment que perpetua unes relacions injustes i desiguals, demanem auditories dels deutes públics per dirimir la seva legitimitat; la reclamació de responsabilitats polítiques i judicials als qui hagin contret deutes que han acabat vulnerant els drets de la ciutadania; i pautes per a l'endeutament futur.

XI. Supervisar les inversions realitzades per empreses transnacionals

La limitació de la responsabilitat dels governs a l'interior de les seves fronteres comporta un buit en la protecció real dels drets humans a nivell internacional que les empreses transnacionals aprofiten sovint al no veure's obligades a respectar-los allà on inverteixen, però els Estats poden convertir els principis rectoris de Nacions Unides en obligatoris i acompanyar-los de mecanismes de supervisió. Proposem crear un observatori públic que emeti informes independents sobre els impactes de la inversió catalana a l'exterior i demanem incorporar aquests principis a la promoció de la internacionalització de l'economia catalana com a norma d'obligat compliment.

XII. Implementar una política pública de cooperació internacional coherent i justa

El compromís dels països enriquets de destinar el 0,7% del PIB al desenvolupament dels més empobrits no s'ha arribat a complir mai i, en la pràctica, els empobrits acaben convertint-se en creditors nets dels enriquets pel retorn dels deutes i la repatriació de beneficis de les inversions estrangeres directes. Malgrat haver quedat desfasat, assolir el 0,7 mostraria una mínima voluntat política que ha d'anar acompanyada de polítiques transversals coherents per fomentar el desenvolupament sostenible, la igualtat de gènere i la construcció de pau.

La campanya Pobresa Zero a Catalunya s'articula amb motiu del 17 d'octubre, Dia internacional per a l'eradicació de la pobresa, i darrera té una plataforma que agrupa més de 3.200 entitats socials, de pau, drets humans i cooperació, així com sindicats, col·legis professionals i altres organitzacions, que reclamem una acció més efectiva i corresponsable contra la pobresa i les desigualtats.

Pobresa Zero reclama, actuar sobre les causes estructurals de les desigualtats potenciant els poders públics com a actor principal de la cohesió social i de l'economia a través de la regulació perquè els mercats treballin també per al benestar comú, amb l'objectiu d'oferir un marc real d'igualtat d'oportunitats, afavorir la redistribució de la riquesa i garantir una vida digna per a tothom.

Dia Internacional per a l'Eradicació de la Pobresa

POSA-T'HO A L'AGENDA!

12 FRONTS EN LA LLUITA CONTRA LES DESIGUALTATS

GENER.
Una economia centrada en les persones

FEBRER.
Educar sense deixar ningú enrere

MARÇ.
Fiscalitat justa

ABRIL.
Renda Garantida de Ciutadania

MAIG.
Habitatge digne per a tothom

JUNY.
Dret als serveis socio sanitàris

JULIOL.
Eradicació del racisme

AGOST.
Comerç equitatiu i sostenible

SETEMBRE.
Control de les transaccions financeres

OCTUBRE.
Auditar el deute públic

NOVEMBRE.
Supervisar les inversions transnacionals

DESEMBRE.
Política de cooperació justa i sostenible